

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการสื่อสารโทรคมนาคม ถือได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยหลักในการใช้ชีวิตของมนุษย์ทุกคนในแต่วันไปแล้ว รวมถึงในการดำเนินธุรกิจต่างๆ นั้นจำเป็นต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารผ่านทางช่องทางต่างๆ เช่น โทรศัพท์พื้นฐาน, โทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมการสื่อสารโทรคมนาคมเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญมากของประเทศไทย ซึ่งควรมีการศึกษาเพื่อเข้าใจถึงสภาวะการแข่งขันและแนวโน้มของอุตสาหกรรมนี้

จากสภาวะการแข่งขันในปัจจุบันและที่ผ่านมาของธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีความหลากหลายและรุนแรงมาก โดยมีการแข่งขันกันหลายรูปแบบ ทั้งด้าน ราคา, คุณภาพ, โปรโมชันที่เหมาะสมกับผู้ใช้งาน, สร้างบริการที่เหมาะสมและน่าสนใจให้เหมาะสมกับชีวิตของคนในปัจจุบันมากขึ้น (เช่น การทำธุรกรรมทางการเงินบนโทรศัพท์เคลื่อนที่), การโฆษณา รวมทั้งมีการนำธุรกิจอื่นๆ เข้ามาเชื่อมต่อกับธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลด้านเทคโนโลยีเครือข่ายใหม่ๆ ที่ต้องมีการแข่งขันกันพัฒนาเพื่อความได้เปรียบในการแข่งขัน นั่นคือ การเกิดของ 3G หรือ เทคโนโลยีคู่แข่งเช่น WiMAX จากการแข่งขันที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่ารูปแบบการแข่งขันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจให้อุตสาหกรรมโทรคมนาคมจึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ของตนเองให้เหมาะสมกับการแข่งขันอยู่ตลอดเวลา ซึ่งบางครั้งก็อาจจะปรับตัวไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งทำให้เสียเปรียบในเชิงการแข่งขัน

นอกจากนั้นช่วงที่ผ่านมา ยังมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ที่จะเปลี่ยนแปลงบทบาทของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ตลอดจนนโยบายที่จะนำเสนอ ที่จะส่งผลต่อนโยบายที่เป็นตัวกำหนดทิศทางของธุรกิจในอุตสาหกรรมโทรศัพท์เคลื่อนที่ รวมไปถึงตัวบทกฎหมายที่ใช้ควบคุมกิจการโทรคมนาคม ที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการระบุทิศทางในอนาคตของอุตสาหกรรมนี้ รวมทั้งบทบาทขององค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ในการควบคุมการแข่งขัน นั่นก็คือ กทช. (คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ) ที่จะเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ในการแข่งขัน ซึ่ง

จะส่งผลต่อรูปแบบการแข่งขัน เช่น การให้นำการคิดค่าต่อเชื่อม (Interconnection charge) ออกใช้

จะเห็นได้ว่ามีสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหลายอย่างที่จะส่งผลและกำหนดทิศทางในอนาคตของอุตสาหกรรมโทรคมนาคมได้ ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจในอนาคตควรมีการคาดการณ์สถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นว่าจะส่งผลอย่างไรกับธุรกิจในอนาคต

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้การเข้าใจถึงสภาวะการแข่งขันในปัจจุบันและรับรู้ถึงแนวโน้มของการแข่งขันในอนาคตที่จะเกิดขึ้น โดยใช้ข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีตและปัจจุบันมาวิเคราะห์ รวมทั้งการสร้างแบบจำลองวิเคราะห์สถานการณ์ (Scenario Analysis) ที่ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆและใช้เป็นแนวทางในการเตรียมรับการแข่งขันให้เหมาะสมกับแนวโน้มในอนาคต จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ประกอบธุรกิจในอุตสาหกรรมโทรคมนาคม เพราะสามารถนำไปใช้การวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจของตนเองได้ งานวิจัยนี้จึงได้ทำการศึกษา โดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์สถานการณ์ (Scenario Analysis) มาใช้เพื่อวิเคราะห์การแข่งขันและแนวโน้มของธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาวะการแข่งขันในปัจจุบันและภาพการณ์ที่กำลังเป็นไปของธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์การแข่งขันและแนวโน้มในอนาคตของธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย
3. เพื่อสร้างแบบจำลองวิเคราะห์สถานการณ์ (Scenario Analysis) เพื่อที่ใช้เป็นแนวทางเตรียมรับการแข่งขันให้เหมาะสมกับแนวโน้มในอนาคต

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นการศึกษาอุตสาหกรรมโทรคมนาคมในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นไปที่ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยศึกษาถึงการสภาวะการแข่งขันของผู้ประกอบกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทั้งในสภาวะปัจจุบันและคาดการณ์ถึงแนวโน้มในอนาคต โดยมองปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อรูปแบบการแข่งขันและแนวโน้มในอนาคต ได้แก่ บทบาทและหน้าที่ของ กทข.

(คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ) , กฎเกณฑ์ควบคุมในการแข่งขัน และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เป็นต้น

1.4 วิธีการศึกษาวิจัย

1. กลุ่มประชากรที่ศึกษาและการสุ่มตัวอย่าง

ศึกษาข้อมูลจากผู้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่หลักของประเทศไทย และองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการออกกฎระเบียบและนโยบาย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์สภาพการณ์ (Scenario analysis) และนำหลักการในด้านบริหารเทคโนโลยีมาประกอบกัน

3. การรวบรวมข้อมูล

ทำการศึกษาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

- (1) เอกสารข้อมูลทางสถิติ
- (2) เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- (3) บทวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้อง
- (4) บทสัมภาษณ์
- (5) หนังสือที่เกี่ยวข้อง

1.4.4 สมมติฐานการวิจัย

สภาพการณ์การแข่งขันและแนวโน้มในอนาคตของธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่จะแข่งขันกันที่บริการเสริมและคุณภาพเครือข่ายมากขึ้น โดยการแข่งขันด้านราคาอย่างรุนแรงจะหมดไป

1.5 ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ข้อมูลที่ต้องการใช้บางส่วนเป็นข้อมูลเฉพาะที่ใช้ภายในองค์กรและไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ งานวิจัยฉบับนี้จึงทำการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลเฉพาะในส่วนที่มีการเปิดเผยเท่านั้น
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการทำงานวิจัยฉบับนี้มีจำกัด ในขณะที่หัวข้อที่วิเคราะห์ครอบคลุมส่วนที่เกี่ยวข้องในวงกว้าง จึงทำให้ไม่สามารถศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้ ทำให้ผลการศึกษาที่ได้บางส่วนขาดความสมบูรณ์ทางด้านข้อมูลสนับสนุน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบรูปแบบการแข่งขันและตลาดของธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยในอนาคตที่เป็นไปได้
2. ได้แบบจำลองวิเคราะห์สถานการณ์ (Scenario Analysis) ของธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยเพื่อนำไปประยุกต์ใช้งาน
3. เกิดประโยชน์ต่อผู้สนใจเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการทำธุรกิจ